

Greșește cel care consideră că arta contemporană este un fenomen total despiritualizat, agnostic, superficial. Lucrurile sunt însă mult mai complicate decât par la prima vedere. Asistăm la o proliferare de idei, ideologii, doctrine, concepții nemaîntâlnite până acum în istoria omenirii. Un artist tânăr de astăzi e, poate, mai debusolat decât au fost predecesorii săi, oricând altcândva. Și e oarecum firesc să fie așa. Găsirea temei, elaborarea "scriiturii" proprii, particularizarea într-o lume atât de plurală și de descentrată - iată niște țeluri pe care acesta încearcă să le atingă. Uneori mai convingător, mai reliefat, alteori mai voalat.

Roman Tolici, un tânăr artist care se apropie de vârsta de trei decenii, posedă deja o ținută artistică inconfundabilă, chiar dacă uneori prea sulfuroasă (dacă e să ne amintim de numeroasele sale benzi desenate și de unele picturi). Este un individ creator complex, mânat de o curiozitate ce expandează atât în zona graficii, cât și în cea a picturii, a fotografiei, a animației, dar și pe tărâmul, adesea bizar, al literaturii. Neastâmpărul acesta (de ce natură o fi? Cine să o poată spune cu precizie?) este tipic pentru mentalul egoist-dubitativ-dedublat al artistului actual. Prețios, după mine, în acest fel de a fi este tocmai atitudinea sa degajată, neconstrânsă de mai nimic, "neserioasă", felul de a fi la per tu cu gravele probleme ale omului și ale existenței. Pentru că Tolici este o ființă ego-centrică, ludică, și imposibil, practic, de definit în termenii cumulativi ai criticii de artă; imaginarul său plastic este și el de nepătruns la o privire rapidă doar, epidermică. Imaginea sa este foarte exactă, frontală, epurată de detalii este saturată de plinătatea și bogăția formală care o articulează. Sugestia, de natură preponderent antropomorfă, trimite la "demonul" din interiorul însuși al artistului, al eu-ului neastâmpărat. Chipul-efigie, mască-mimie, cu o miriadă de mâini, atipic, înlocuind pilozitatea, este o față generică, asexuată, irepetabilă. Un soi de semn care înlocuiește toate chipurile, și pe care le suprapune; animalul care-și forțează trupul spre a-și devora propria coadă reconstituie acel perpetuum mobile la care a visat omenirea încă din antichitate; tot astfel, încă de atunci, s-a crezut că lumea este așezată pe spatele unei treimi de rechini, iar Tolici "construiește" țăriile cerului pe umerii unui schelet metalic, un fel de șarpantă colorată devenită semn; Eminescu, pentru artist, devine un "băiețuș de cartier", gest deloc profanator, el forțează înțelegerea cât mai permisivă și mai diferită a individului neordinar, neconvențional, nesigur care a fost poetul romantismului clasic românesc. Nu insist. Deoarece funcția unui text de acest gen este nu atât de a explica, cât de a stârni apetitul sincer pentru imagine, pentru acea „monadă" vizuală care, deși este, poate, în văzul tuturor, nu o vede oricine... Artiști ca Tolici, care nu prea se aseamănă cu cam nimic din trecutul disciplinei denumite, prea strâmt deja, „istoria artelor", plămădesc o lume și un univers care atestă, cu certitudine, că delectarea vizuală mai este posibilă și necesară, ca un paleativ.

Vladimir Bulat